

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Národní ústav pro vzdělávání/IPs Podpora krajského akčního plánování/prosinec 2018

PROCES A STRUKTURA ZPRACOVÁNÍ KRAJSKÝCH ZPRÁV Z MAPOVÁNÍ STAVU INKLUZE NA SŠ A VOŠ

V rámci projektu Podpora krajského akčního plánování (P-KAP) bylo vytvořeno 14 krajských zpráv (včetně zprávy za hlavní město Praha). Rozsah jednotlivých zpráv se pohybuje od cca 35 do 60 stran v závislosti na jednotlivých krajích. **Celkový rozsah za všechny krajské zprávy je pak 589 stran.**

Při zpracování krajských zpráv dodržujeme **dvě zásady**, jež vycházejí z významu slovního spojení „**mapování inkluze**“ – při **mapování** jsou **pozorované jevy ve zprávě zmíněny v přiměřených proporcích**, tzn. často se vyskytující témata zdůrazněna oproti tématům okrajovým. Na druhou stranu jde o mapování **inkluze**, tzn. **ani na řídce se vyskytující jevy nebo otázky by se nemělo zapomínat**, stejně tak jako na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. I při dodržení výše zmíněných zásad **se v popisných charakteristikách zaměřujeme zejména na zjištění, která jsou něčím hodná zřetele**, nějakým způsobem se vymykají běžné praxi a běžným zjištěním – jsou prostě něčím výjimečná. Přihlíženo je také k hodnocení ze SWOT analýzy, jako součásti pojetí oblasti intervence ve verzi pro decizní sféru vzdělávací politiky ČR.

Zpracování krajských zpráv znamená tedy zpracování výstupů jednotlivých zpráv pro školy, jejichž předmětem je kvalitativní rozbor aktuálního stavu inkluze na každé škole, je v souladu s harmonogramem projektu plánováno za období KAP I, respektive KAP II, a bude tedy vyhotoveno na konci každého období. **Při zpracování krajských zpráv v prvním období vycházíme z mapování na všech školách navštívených v období od začátku mapování do června 2018 včetně. Celkově bylo v uvedeném období v rámci ČR osloveno 606 škol, tj. 44 % škol z aktuálního celkového počtu 1367 SŠ a VOŠ. Na konci roku 2018 bylo v souladu s harmonogramem projektu osloveno cca 50 % škol. Zpracování krajských zpráv bylo urychleno na žádost členů realizačních týmů IPo KAP (RT KAP) v krajích, aby měli tyto zprávy včas pro svou navazující činnost.**

Je potřeba také zmínit, že mapování začalo v období, kdy v platnost vstoupila Vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Původně nižší informovanost v období vstupu této vyhlášky v platnost se tak v průběhu této vlny mapování významně změnila k lepšímu, což mělo logicky za následek také změnu zjištěných výsledků v této oblasti – podrobněji viz kapitola 3. 4. Každé krajské zprávy Inkluze a její vývoj v návaznosti na vyhlášku č. 27/2016 Sb.

Hlavní metodou sběru dat při mapování stavu inkluze na jednotlivých školách jsou **polostrukturované individuální rozhovory** s předem stanovenými okruhy témat. Tyto rozhovory **jsou realizovány v každém kraji garanty inkluze**, jimiž jsou lidé s VŠ vzděláním v psychologii (výjimečně i v pedagogice) s rozsáhlými poradenskými zkušenostmi. Délka rozhovoru je samozřejmě odvislá od situace v oblasti inkluzivního vzdělávání na každé škole, nicméně především z důvodu stanovených počtů škol a úvazku garanta inkluze v kraji je **obvyklá délka rozhovoru cca 30 minut**, kratší rozhovor bývá někdy realizován jen v případě žáka nebo jeho zákonného zástupce, a to zejména s ohledem na laické názory respondenta. Vzhledem k velké různorodosti možností formulace otázek/okruhů a faktu, že tyto musí být vždy přizpůsobeny situaci na škole a respondentovi, je **každý okruh charakterizován jeho „mapou“**. Otázky jsou kladeny z pohledu pozice respondenta, a konkrétní formulace záleží na tazateli, s cílem pokrýt co největší část „mapy“ (nejlépe celou) s ohledem na časové možnosti. **Rozhovory jsou realizovány se zástupcem vedení školy, učitelem, pracovníkem školního poradenského pracoviště a žákem nebo jeho zákonným zástupcem** (popřípadě s oběma). Z tohoto důvodu je specifikované **znění mapovaných okruhů ve dvou verzích – pro profesionály a laiky** (žáky a zákonné zástupce). **Rozhovory jsou striktně anonymizovány**, jsou podmíněny samozřejmě souhlasem respondenta a v případě žáků i informovaným souhlasem zákonného zástupce žáka (tam, kde to je relevantní). Pro **potřeby analýzy je z rozhovoru pořízen zvukový záznam** (v případě, že respondent odmítne zvukový záznam, je

pořízen záznam písemný ve formě poznámek). **Relevantní části zvukového záznamu jsou přepsány** do zvláštního dokumentu. **Následně je zpracována zpráva škoie, včetně doporučení pro zlepšení stavu inkluze.** Podrobný postup při mapování a způsob zpracování Zprávy škoie je uveden v Metodickém postupu.

Předpokládaný rozsah využití Krajských zpráv z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ (dále většinou jen „Krajská zpráva z mapování“) je určen zejména chartou projektu P-KAP a Metodikou rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV. V souladu s Chartou projektu P-KAP je tato zpráva určena **k řízení předmětné oblasti na území krajů** (například odborům školství) a zároveň jako součást metodické podpory tvorby KAP, zejména v oblasti intervence Podpora inkluze. To také koresponduje s rozsahem využití uvedeným v Metodice rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV, která uvádí, že **Krajskou zprávu z „mapování“ lze využít jako „podklad pro pracovní skupinu v Krajských akčních plánech“** (viz str. 8 Metodiky).

Krajskou zprávu z mapování lze využít případně i pro jiné činnosti spadající do působnosti krajů, nicméně je potřeba nezapomínat, že se jedná o kvalitativní rozbor situace v oblasti inkluze ve vzdělávání (viz postup zpracování zpráv níže). Nejedná se tedy o kvantitativní šetření a kvantitativní vyjádření jsou zde použita pouze pro popis zkoumaného souboru a z důvodů zachování objektivity nejsou nijak dále analyzována. **Přestože provádíme kvalitativní rozbor primárně vzniklých zpráv škoie (viz výše), nejedná se o kvalitativní výzkum ve smyslu obsahové analýzy – vzhledem k počtu škol, respektive předpokládanému počtu rozhovorů (potenciálně až cca 5,5 tisíce), to není realizovatelné.**

Obsah krajských zpráv:

1. ÚVOD
2. POPIS SOUBORU MAPOVANÝCH ŠKOL
3. ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V MAPOVANÝCH ŠKOLÁCH
 - 3.1. Vnímání a pojetí inkluze
 - 3.2. Zkušenosti s prací se znevýhodněnými a nadanými žáky
 - 3.3. Poskytování poradenských služeb
 - 3.4. Inkluze a její vývoj v návaznosti na vyhlášku č.27/2016 Sb.
 - 3.5. Ostatní zjištění
4. DOPORUČENÍ
 - 4.1. Doporučení zřizovateli/decizní sféře
 - 4.2. Doporučení vedení školy
 - 4.3. Doporučení pedagogickým pracovníkům a zaměstnancům školy
 - 4.4. Doporučení vedení a pracovníkům školských poradenských zařízení
5. SHRUTÍ A ZÁVĚR
6. SEZNAM ZKRATEK

Seznam všech zpráv:

- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Jihočeském kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Jihomoravském kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Královéhradeckém kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Karlovarském kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Libereckém kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Moravskoslezském kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Olomouckém kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Pardubickém kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v hlavním městě Praha
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Plzeňském kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ ve Středočeském kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v Ústeckém kraji
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ v kraji Vysočina
- Zpráva z mapování stavu inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ ve Zlínském kraji